

Wojna w Wietnamie, przegrana USA.

Wojna w Wietnamie była jedną z odsłon zimnej wojny i jedną z najkrwawszych. Bo właśnie rywalizacja dwóch bloków: komunistycznego i kapitalistycznego, jest przyczyną tego konfliktu w tej części Azji.

1945- 1954

Szukając genezy wojny wietnamskiej najpierw trzeba cofnąć się do XIX w., gdy Wietnam został włączony do Indochin Francuskich, stając się częścią kolonialnego imperium Francji. Stan ten trwał w zasadzie do II wojny światowej. Francja w 1940 r. szybko uległa III Rzeszy, a część jej koloni dostała się w ręce państw Osi (III Rzesza, Włochy, Japonia). Indochiny zostały pobite przez Japończyków i znajdowały się w ich posiadaniu aż do 1945 r.

Tuż po zrzuconiu na Hiroszimę i Nagasaki bomb atomowych w Wietnamie wybuchło antyjapońskie powstanie. Na jego czele stanął Ho Chi Minh, który utworzył Komitet Wyzwolenia. Jego oddziałom wyparcie Japończyków zajęło bardzo krótko, bo tylko dwa dni. Indochiny znajdowały się jednak nadal w strefie wpływów Francji i Ho Chi Minh zdawał sobie z tego sprawę. Chciał uzyskać niezależność w drodze negocjacji z francuzami, na co Ci przystali wiedząc, że w na terenie Indochin mają niewystarczającą ilość wojska do prowadzenia działań przeciwko powstańcom.

6 marca 1946 roku w Paryżu, rząd nowo utworzonej Demokratycznej Republiki Wietnamu i Francji podpisały porozumienie, uznając Wietnam za państwo wolne, z własnym rządem, parlamentem i wojskiem, ale stanowiące część federacji indochińskiej Unii Francuskiej. Rozbudzone apetyty ludności Wietnamu na wolność i polityka Francji, która de facto nadal miała imperialny charakter wobec Wietnamu powodowały zadrażnienia i agresywną atmosferę, że dosłownie wystarczył jeden wystrzał z karabinu by zaczęła się wojna. Tym „wystrzałem” było wydarzenie, do którego doszło w porcie Hajfongu 22 listopada 1946 roku. Podczas próby wyegzekwowania opłat celnych ostrzelano załogę francuskiej łodzi patrolowej. Dowódca francuskiej floty Admirał d’Argenlieu rozkazał zająć siłą miasto. Okręty podczas ostrzału zabiły sześć tysięcy cywilów. W odwecie 19 grudnia 1946 roku Viet Minh (armia wietnamska Ho Chi Mina) zaatakował francuskie jednostki w Hanoi, a dwa dni później wznowiono działania partyzanckie w Kochininie. Wojna stała się więc faktem.

Osiem lat trwał konflikt. Zakończył się bitwą pod Dien Bien Phu, jedną z najważniejszych z w XX w. bo była oznaką końca kolonializmu w Azji. Oddziały Viet Minh przyjęły 7 maja

kapitulacje oblężonych w Dien Bien Phu Francuzów. W konsekwencji klęski Francji, politycy odpowiedzialnością za klęskę w Indochinach obarczyli wojskowych, dla nich był to powód i wytłumaczenie wyprowadzenie wojsk z Wietnamu. Na konferencji w Genewie przyjęto uzgodnienia w sprawie Indochin, ale okazały się one tylko zawieszenie broni. Wietnam został tymczasowo podzielony wzdłuż 17. równoleżnika. Na północy powstało komunistyczne państwo pod nazwą Demokratyczna Republika Wietnamu, a na południu niekomunistyczne państwo pod nazwą Republika Wietnamu

1957- 1975

Zimna wojna wkraczała w swoją najostrzejszą fazę. W 1950 r. wybuchła wojna koreańska, w której tak naprawdę starły się komunizm ze światem zachodnim. Ten sam mechanizm działania odnosił się do Indochin Francuskich. Już prezydent USA D. Eisenhower w 1953 r. stwierdził, że Zachód nie może dopuścić do utraty Indochin, gdyż pociągnie to za sobą groźbę wejścia komunistów do Indonezji, a nawet na subkontynent indyjski. Stąd też nie dziwi poparcie USA udzielone prozachodniemu reżimowi Ngo Dinh Diema z republiki Wietnamu.

I wojna Indochińska zakończyła konferencja genewska, której porozumienia przewidywały, że władze Demokratycznej Republiki Wietnamu (komunistyczna) i Republiki Wietnamu zobowiązały się przeprowadzić do 20 lipca 1956 roku wybory mające rozstrzygnąć przyszłość kraju. Diem odwołał wybory argumentując, że nie można ich przeprowadzić w uczciwy sposób na północy kraju ze względu na brak pluralizmu i wolności politycznej w rządzonej przez komunistów części Wietnamu.

W tym miejscu należy dodać, że od połowy lat pięćdziesiątych Ho Chi Minh, przywódca wietnamskich komunistów i prezydent komunistycznej Demokratycznej Republiki Wietnamu, zaczął organizować w Wietnamie południowym partyzantkę, która była wymierzona przeciwko rządowi Diema i miała za zadanie destabilizować sytuację w prozachodniej części Wietnamu. Szkoleni i instruowani przez centrum w Hanoi, stolicy Północnego Wietnamu, członkowie partyzanckich ugrupowań komunistycznych – Wietkongu, rozpoczęli w 1957 r. zbrojne powstanie w Wietnamie południowym. Od Ho Chi Minha otrzymywali broń, a później także wsparcie jednostek regularnej armii północnowietnamskiej. Prawdziwe cele dywersji ujawnione zostały dopiero po trzech latach, gdy oficjalnie powołano do życia tzw. Narodowy Front Wyzwolenia Wietnamu Południowego, wysuwający otwarcie hasło zjednoczenia kraju pod rządami komunistycznymi.

Efektom był szybki wzrost liczebności oddziałów komunistycznych w Wietnamie Południowym, którego byt był już w 1957 r. bardzo zagrożony. W obliczu wzrastającej przewagi wojskowej komunistów, za którymi stały Chińska Republika Ludowa i ZSSR, Stany Zjednoczone postanowiły bardziej zdecydowanie włączyć się do konfliktu po

stronie Wietnamu Południowego. Już w trakcie I wojny Indochińskiej USA ponosiły w części koszty prowadzonej wojny, by pod jej koniec wysłać do Indochin swoich doradców wojskowych. Cel nadrzędny był jasny: nie można dopuścić do zdobycia władzy w całym Wietnamie przez komunistów, dlatego po opuszczeniu Wietnamu przez Francuzów władze USA coraz bardziej wspierały zbrojnie i finansowo antykomunistyczny rząd Wietnamu Południowego. W 1963 r. w Wietnamie było już 23 tys. żołnierzy amerykańskich, rok później liczba żołnierzy wzrosła do 23 tys., a w 1967 r. wynosiła już ponad 500 tys.

Generalnie wojna miała dziwny charakter. W odróżnieniu od wojen XX- wiecznych, nie było tu znaczących bitew, wielkich kampanii i prowadzonych ofensyw na froncie. Walki miały raczej charakter partyzancki, zwłaszcza w wykonaniu północnowietnamskiego Vietkongu. Pamiętać należy, obecność Francuzów przez 100 lat zostawiła swoje piętno i dla zwykłego Wietnamczyka z północy walka z najpierw z francuzami, a później z amerykańkami była dla Wietnamczyków walką narodowowyzwoleńcza z kapitalistami. Amerykanie nie byli tu witani przez ludność cywilną jak to było w czasie II wojny światowej, gdy byli „wyzwolicielami”. Inna kwestia, że w takich warunkach taktyka wojskowa musiała być nieco inna, przede wszystkim ze względu na sposób działania wrogich jednostek i rodzaj terenu na, którym amerykańskie Amerykanie musieli walczyć, a była to głównie dżungla. Dlatego też dowództwo amerykańskie Amerykanie stosowało w Wietnamie taktykę obliczoną na zmęczenie przeciwnika, jednak dyrektywa prowadzenia walki na jak najmniejszą skalę wciągnęła ich w nie mającą końca wojnę partyzancką bez perspektyw na sukces. W rezultacie okazało się, że komuniści zamęczyli Amerykanów. Mimo wszystko w trakcie wojny z Wietnamem miały miejsce większe zorganizowane militarnie akcje. Można tu wymienić: Operację Rolling Thunder, Ofensywa Tet, Program Feniks.

Operacja Rolling Thunder była kryptonimem kampanii powietrznej, która miała na celu zniszczenie infrastruktury, zaplecza przemysłowego i obrony przeciwlotniczej Wietnamu Północnego, a także przerwanie szlaków zaopatrzeniowych oddziałów komunistycznych walczących w Wietnamie Południowym,otrzymywanych z północy. Miało to zmusić reżim komunistyczny w Wietnamie Północnym do wycofania się z wojny. Działaniom tym towarzyszyło bombardowanie na ogromną skalę przez amerykańskie lotnictwo, terenów na których według wywiadu amerykańskiego znajdowały się siły komunistyczne. Niestety ogromnym problemem dla dowództwa amerykańskiego była słaba infrastruktura. Mało tego, trzeba było dokonywać selekcji celów, ponieważ niemal wszystkie potrzebne Wietnamowi produkty przysyłane były z Chińskiej Republiki Ludowej i ZSRR. Przerwanie tych linii zaopatrzenia (co wymagałoby na przykład bombardowania radzieckich statków i chińskich linii kolejowych) nie mogło nastąpić, ponieważ Amerykanie nie chcieli by konflikt się rozszerzył na te państwa .

Pierwszy etap kampanii miał być realizowany przez samoloty startujące z lotniskowców i kierujące się na linie głównych dróg i linii kolejowych, które miały być systematycznie niszczone. W Wietnamie wprowadzono do akcji bombowce dalekiego zasięgu B – 52. Starty amerykańskie wyniosły tylko 21 samolotów.

Jeżeli chodzi o bombardowanie terenów, na których miały znajdować się oddziały komunistyczne to podczas nalotów na masową skalę stosowano napalm i defolianty, aby zniszczyć dżunglę, która była schronieniem partyzantki wietnamskiej. Silnie trujące substancje, stały się w ciągu następnych lat przyczyną chorób i inwalidztwa wielu milionów Wietnamczyków oraz około 100 000 żołnierzy amerykańskich. W pierwszym etapie operacji Rolling Thunder zastosowano startujące głównie z lotniskowców samoloty w celu zniszczenia głównych dróg i linii kolejowych. W kwietniu do akcji wprowadzono bombowce dalekiego zasięgu B-52. Do 73 roku bombowce wykonały ponad 125 000 lotów, zrzucając ok. 2,6 mln ton bomb różnego typu. Straty amerykańskie wyniosły jedynie 21 samolotów. Równocześnie podczas całej akcji Rolling Thunder prowadzono intensywne ataki lotnicze przeciwko siłom komunistycznym na terytorium Wietnamu Południowego. Tu podczas nalotów na masową skalę stosowano napalm i defolianty, aby zniszczyć dżunglę, która była oparciem partyzantki wietnamskiej.

Następstwem zastosowania silnie trującej substancji Agent Orange, stała się w ciągu następnych lat choroba i inwalidztwo miliona Wietnamczyków oraz 100 000 żołnierzy amerykańskich. Podczas całej kampanii zrzucono 864 tys. ton bomb na terytorium Wietnamu Północnego, i łącznie 1,6 mln ton bomb na terytorium całego Wietnamu. Dla porównania stanowiło to więcej niż całkowity tonaż bomb zrzucony przez lotnictwo amerykańskie podczas II wojny światowej (1,5 mln ton)

Ofensywa Tet stanowiła punkt zwrotny w wojnie wietnamskiej. Zaczęła się 30 stycznia 1968 r. od ataku w kilku miejscach naraz na terenie Wietnamu Południowego, przez oddziały Wietnamskiej Armii Ludowej i Vietkongu. Jednak główne działania nastąpiły dzień później. Wojska komunistyczne zaatakowały 36 miast, które były stolicami prowincji (spośród 44), a także dużą ilość stolic regionów, wioski. W ten sposób komuniści przenieśli ciężar walk w rejony miast. Celem ich uderzenia stały się również obiekty wojskowe, przede wszystkim lotniska. Jedną z najważniejszych aren walk był teren wokół Sajgonu i same miasto. W tym rejonie komuniści posiadali dwie dywizje. Po ciężkich walkach WAL i Vietkong weszli do miasta, a ich saperzy wdarli się do ambasady Stanów Zjednoczonych, wysadzili w powietrze część wielkich składów amunicji w Long Binh i zdobyli całe miasto Bien Hoa. Większość walk w obrębie Sajgonu zakończyła się w czasie kilku dni. Najdłużej trwały walki w chińskiej dzielnicy Cho Lon.

Tragiczna historia rozegrała się w mieście Hue, dawnej cesarskiej stolicy. Komuniści zaangażowali tu wiele sił i środków. Walki toczyły się praktycznie o każdy dom. Przez 25

dni panowania komunistów w mieście 116 000 cywilów straciło dach nad głową, a samo miasto w połowie było zdewastowane. Konsekwencje tej operacji należy rozpatrywać dwutorowo. Militarnie była to duża porażka komunistów, którzy stracili prawie połowę zaangażowanych w walki sił. Ponadto nie udało im się przekonać do swoich haseł ludności cywilnej. Mało tego, wzrosło poparcie dla rządu Południowego Wietnamu, kiedy rozniósł się wieść, że w Hue komuniści wymordowali około 5 tysięcy osób. Z drugiej strony, najważniejsze było to, że amerykańskie społeczeństwo uznało Tet za klęskę, do czego wydatnie przyczyniła się komunistyczna propaganda uznająca operację za swój militarny sukces. Ofensywa wywołała wstrząs i wiele wpływowych postaci zaczęło się sprzeciwiać wojnie w Wietnamie. Przed operacją Amerykanie próbowali wygrać wojnę militarnie, po ofensywie usiłowano już tylko znaleźć sposób aby się z niej wycofać. Program Feniks był zorganizowaną akcją, przeprowadzoną przez CIA, której celem stali się członkowie quasi- wywiadowczej struktury Vietkongu działającej na terenie Wietnamu południowego, a także krajów sąsiednich: Kambodży i Laosu. Operacja ta, choć w wielu miejscach przyniosła spodziewane rezultaty, to jednocześnie wywołała ogromny skandal międzynarodowy. Stało się tak, ponieważ ujawnione zostało okrucieństwo amerykańskich funkcjonariuszy: w samym 1969 r. zamordowano (zwykle po torturach, bez sądu i śledztwa) 6187 domniemanych zwolenników i członków NFW, 8515 uwięziono, a 4832 przekonano do przejścia na stronę Wietnamu Południowego.

Koniec wojny.

Po ofensywie Tet, amerykańskie społeczeństwo domagało się zakończenia wojny w Wietnamie. Rząd amerykański zmierzał do wyjścia z twarzą z tego konfliktu. Od 1969 r. toczyły się w Paryżu rozmowy między USA i władzami północnowietnamskimi, nad sposobem zakończenia wojny. W tym samym roku pierwsze oddziały zaczęły opuszczać Azję i był to proces, który zakończył się w 1973r. Amerykańskie oddziały wróciły do domu, a w marcu 1973 r. w Paryżu podpisano układ pokojowy.

W zasadzie w latach 70 USA nadal wspierały Wietnam Południowy, przekazując jego armii przede wszystkim duże ilości sprzętu wojskowego i zaopatrzenia. Wysiłki te dały taki efekt, że w 1972 r. armia południowowietnamska przy wsparciu lotnictwa amerykańskiego odparła dużą ofensywę wojsk z komunistycznej północy. Był to jednak ostatni taki sukces południowego Wietnamu. Komunistyczna Demokratyczna Republika Wietnamu wciąż rosła w siłę, wspierana przez komunistyczne reżimy w ZSRR i Chinach, przy jednoczesnym osłabianiu sił południowowietnamskich przez opuszczające Wietnam oddziały armii amerykańskiej. Do ostatecznej, w końcowym efekcie, ofensywy doszło w marcu 1975. Tym razem lotnictwo amerykańskie nie dało wsparcia siłom ARVN (Południowy Wietnam). 25 marca komuniści zajęli Hué. W kwietniu generał Van Thieu podał się do dymisji i wyemigrował a ARVN uległa rozkładowi. 30 kwietnia praktycznie

bez walk padł Sajgon. Republika Wietnamu przestała istnieć.

Wojna w Wietnamie na stałe zapisała się w historii USA i Wietnamu. Amerykanie po raz pierwszy zostali pokonani w konflikcie międzynarodowym i odbiło się to na nastrojach w społeczeństwie. „Syndrom Wietnamu” czyli inaczej mówiąc, trauma jaką wojna była dla Ameryki, spowodował niechęć do angażowania amerykańskich sił w jakimkolwiek konflikcie zbrojnym przez prawie 20 lat. Następną dużą kampanią była I wojna w zatoce perskiej.

Bilans start:

Żołnierze:

Wietnam Południowy- 180-250 tysięcy Wietnam Północny- -około 1 mln zabitych.

Stany Zjednoczone: 58 152 zabitych, 313 tys. rannych ludność cywilna: 65 tys. zabitych, 250 tys. rannych

153,3 tys. trwałe uszkodzenie ciała, 2413 zaginionych w akcji

Korea Południowa: 5 tys., Filipiny: 1 tys.,

Australia/Nowa Zelandia: 500, Tajlandia: 351,

Ludność cywilna:

250 tys. – 2 mln